

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 27. heinäkuuta 2021
(OR. en)

11082/21

DEVGEN 144
SUSTDEV 103
ACP 77
RELEX 698
ASIM 57
MAMA 133
COEST 189
COAFR 214
FIN 646

SAATE

Lähtettäjä:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	26. heinäkuuta 2021
Vastaanottaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	COM(2021) 415 final
Asia:	KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE JA TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIMELLE Euroopan kestävän kehityksen rahaston takuurahaston hallinnoinnista

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2021) 415 final.

Liite: COM(2021) 415 final

Bryssel 26.7.2021
COM(2021) 415 final

**KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE JA
TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIMELLE**

Euroopan kestävän kehityksen rahaston takurahaston hallinnoinnista

SISÄLTÖ

1. Johdanto	2
2. Toiminnallinen asiayhteys.....	2
3. EKKR-takuurahaston hallinnointi vuonna 2020	3
3.1. Varainhoito.....	3
3.2. Kehitys markkinoilla	3
3.3. Salkun koostumus ja keskeiset ominaisuudet	4
3.4. Tulos.....	5
4. Tilinpito.....	5
4.1. EKKR-takuurahaston tilinpäätös 31. joulukuuta 2020	6
4.2. Takuurahaston rahoittaminen.....	7
5. Arvio tavoitesumman riittävydestä ja EKKR-takuurahaston varojen määrästä.....	8

1. JOHDANTO

Tämän kertomuksen oikeusperusta on asetus (EU) 2017/1601 (EKKR-asetus). EKKR-asetuksen 16 artiklan 3 kohdassa säädetään, että komissio toimittaa Euroopan parlamentille, neuvostolle ja tilintarkastustuomioistuimelle kertomuksen, joka koskee Euroopan kestävän kehityksen rahaston (EKKR) takuurahaston hallinnointia edellisenä kalenterivuonna ja johon sisältyy arvio rahoituksen riittävydestä, EKKR-takuurahaston tasosta ja takuurahaston lisärahoitustarpeesta.

2. TOIMINNALLINEN ASIAYHTEYS

EKKR kattaa Afrikassa ja EU:n naapuruuspolitiikan piiriin kuuluvissa maissa toteutettavien toimien rahoituksen. Siihen kuuluvat sekä rahoitusta yhdistävät toimet että EKKR-takuu.

EKKR-takuu on keskeinen innovatiivinen väline, jonka avulla vähennetään kestävään kehitykseen tehtäviin investointeihin liittyviä riskejä kumppanimaissa ja saadaan näin sysättyä liikkeelle investointeja, edistetään kestävää ja osallistavaa taloudellista ja sosiaalista kehitystä, maksimoidaan täydentävyys sekä houkuttelevat mukaan yksityistä rahoitusta. Takuun tarkoituksena on toimia riskejä vähentävänä mekanismina, joka houkuttelee yksityiseltä sektorilta rahoitusta, mutta ei vääristä markkinoita.

EKKR-takuun kokonaismääräksi on vahvistettu 1,5 miljardia euroa. Se katetaan unionin yleisestä talousarviosta. EKKR-takuurahastoon saatuja muita rahoitusosuuksia ovat Bill ja Melinda Gatesin säätiön 50 miljoonan Yhdysvaltain dollarin osuus, Tanskan 9,6 miljoonan euron osuus, Tšekin 300 000 euron osuus ja Viron 100 000 euron osuus.

EKKR-asetuksen 14 artiklassa perustetaan EKKR-takuurahasto likviditeettipuskuriksi, josta tukikelpoiset vastapuolet saavat maksun siinä tapauksessa, että EKKR-takuuseen vedotaan. Unioni on osoittanut 750 miljoonaa euroa rahoitusvastuidensa kattamiseen, mikä on 50 prosenttia EU:n takuovelvoitteista.

EKKR-takuurahasto perustettiin vuonna 2018. Rahastoon on maksettu 799 miljoonaa euroa (tilanne 31. joulukuuta 2020).

Komissio antoi tietoja EKKR-takuurahaston vuonna 2019 saavuttamista tuloksista Euroopan parlamentille, neuvostolle ja tilintarkastustuomioistuimelle kertomuksessaan Euroopan kestävän kehityksen rahaston takuurahaston hallinnoinnista¹.

¹ COM (2020) 346.

3. EKKR-TAKUURAHASTON HALLINNOINTI VUONNA 2020

3.1. Varainhoito

EKKR-takuurahaston sijoitussalkku on sijoitettu 22. marraskuuta 2017 annetussa komission päätöksessä C(2017)7693 vahvistettujen varainhoidon periaatteiden mukaisesti. Nämä periaatteet pätevät myös EKKR-takuurahaston varainhoitoa koskeviin ohjeisiin.

Ohjeissa edellytetään, että sijoitussalkun varoilla on riittävä likviditeetti sellaisten tapausten varalta, joissa EU:n takaukseen vedotaan. Samalla on kuitenkin pyrittävä optimoimaan tuotto ja riskitaso siten, että varmuus ja vakaus säilyvät korkealla tasolla.

Rahastoa varten hyväksyttiin sijoitus- ja riskinhallintastrategiat, joissa on otettu huomioon sijoitustavoitteet ja markkinoiden näkymät. Rahaston sijoituspolitiikalla pyrittiin lisäämään hajauttamista erilaisiin kiinteätuottoisiin omaisuusluokkiin.

3.2. Kehitys markkinoilla

Markkinoiden kehitystä vuonna 2020 hallitsivat covid-19-viruksen leviäminen, sen tuhoisat vaikutukset kansanterveyteen ja maailmantalouteen sekä hallitusten ja keskuspankkien nopeat ja vahvat politiikkatoimet.

Kiinteätuottoisilla markkinoilla oli vuoden alussa optimistinen sävy, kun Yhdysvaltojen ja Kiinan kauppasuhteissa tapahtui edistystä ja yleinen suhtautuminen talouteen oli positiivista. Saksan 10 vuoden joukkovelkakirjan (Bund) tuotto oli tammikuun puolivälissä -0,16 prosenttia, mikä osoittautui koko vuoden huippulukemaksi.

Myöhemmin samana vuonna yli puolet maailman väestöstä joutui tosiasiallisesti täysin eristyksiin, kun viruksen aiheuttama uhka sai aikaan maailmanlaajuisen häiriön sekä tarjontaan että kysyntään erityisesti henkilökohtaisten palvelujen osalta. Maailmanlaajuiset rahoitusmarkkinat häiriytyivät äkillisesti, mihin liittyi riskin välttämisen ja volatilitietin jyrkkä kasvu. Tämän seurauksena monet sijoittajat myivät hyvin nopeasti omaisuuseriään, mikä aiheutti murroksia ja uhkasi rahoitusmarkkinoiden vakautta.

Osakemarkkinat romahtivat, ja sijoittajat käänsivät katseensa turvallisiin sijoituskohteisiin, kuten Bundiin, jonka tuotto laski nopeasti maaliskuun puoliväliin mennessä vuoden alhaisimmalle tasolle -0,86 prosenttiin, sekä Yhdysvaltojen valtion joukkolainoihin, joiden tuotot supistuivat vielä enemmän Yhdysvaltain keskuspankin tehtyä maaliskuun alussa hätätilanteessa kaksi korkoleikkausta (yhteensä 150 peruspistettä). Varmojen sijoituskohteiden tuotot kääntyivät tämän jälkeen päinvastaisiksi ja alkoivat jälleen samanaikaisesti muiden kiinteätuottoisten tuottojen kanssa kasvaa keskellä markkinoiden sekaannuksen ja rajallisen likviditeetin tilannetta. Bund palasi -0,20 prosenttiin 10 päivän kuluttua siitä, kun se oli saavuttanut vuoden alhaisimman tasonsa. Muiden eurooppalaisten valtion joukkovelkakirjojen tuottoerot Bundiin verrattuna kasvoivat huomattavasti samoin kuin kaikkien muiden kiinteätuottoisten omaisuuserien tuottoerot.

Luottamuksen palauttamiseksi hallitukset toteuttivat pelastuspaketteja ja keskuspankit harjoittivat elvyttävää rahapolitiikkaa (esim. ohjaukorkojen leikkaukset ja/tai omaisuuserien ostot) ennennäkemättömässä mittakaavassa, mikä auttoi markkinoita rauhoittumaan ja palauttamaan yleisesti ottaen omaisuuserien arvostuksia. Maaliskuun heilahtelujen jälkeen tuottoerot vakaantuivat huhtikuusta alkaen jatkaen laskusuuntaustaan. Ilmoitus ennennäkemättömistä finanssipoliittisista paketeista eri puolilla maailmaa ja Euroopassa, erityisesti 750 miljardin euron Next Generation EU -välineestä, kohottivat kokonaistuottotasoa kesäkuussa, mutta keskuspankit osoittivat päättäväisyytensä ja kykenivät varmistamaan suotuisat rahoitusolot heikkenemisriskien jatkuessa. Loppuvuonna euroalueen tuotot ja tuottoerot pienenivät kaiken kaikkiaan vähitellen, kun taas sijoittajien luottamus koheni rokotusten edetessä ja Yhdysvalloissa marraskuisten vaalien jälkeen mahdollisesti käyttöön otettavan lisäelvytyksen myötä. Vuoden lopussa Bundin tuotto oli -0,57 prosenttia.

Kiinteätuottoisten markkinoiden kehitys tarjosi erittäin suuresta volatilitteetista huolimatta kaiken kaikkiaan houkuttelevia sijoitusmahdollisuuksia, mikä puolestaan edisti EKKR-takuurahaston positiivista tulosta vuoden lopussa.

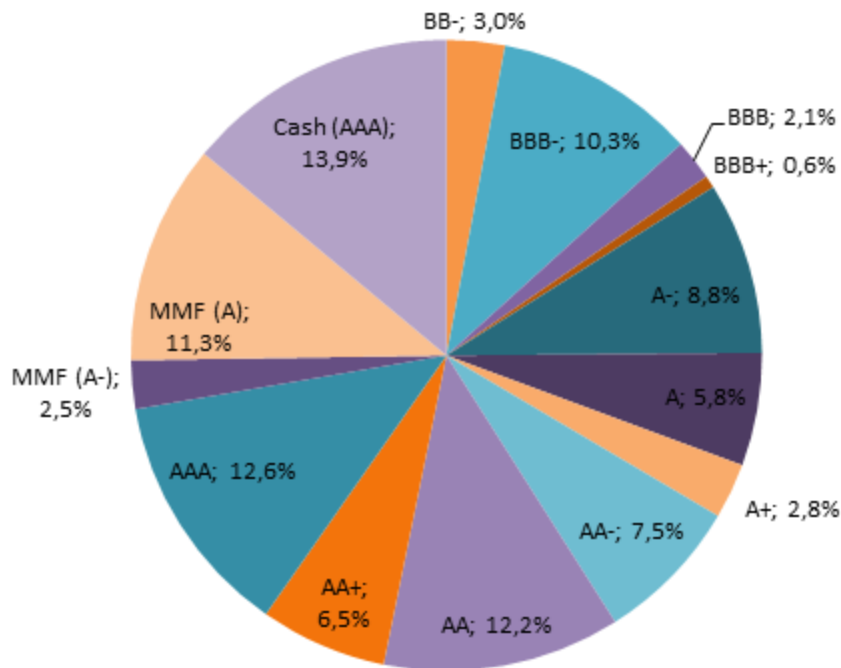
3.3. Salkun koostumus ja keskeiset ominaisuudet

EKKR-takuurahaston sijoitussalkun varojen hoitoa ohjataan sijoitusstrategialla, jolla on tarkoitus saavuttaa tietyt sijoitustavoitteet. Sijoitusstrategia ilmaistaan vertailuarvona, jossa salkkuun kuuluville hyväksyttävillä omaisuusluokilla vahvistetaan ohjeelliset tavoiteosuudet.

Sijoitussalkku muodostui joulukuussa 2020 pääasiassa valtioiden, valtiotasoa alempien hallintotasojen, ylikansallisten elinten, valtiosidonnaisten laitosten ja EU:n ulkopuolisten maiden liikkeeseen laskemista arvopapereista (46 % markkina-arvosta, kun vertailuarvo on 52 %), yritysten ja rahoituslaitosten liikkeeseen laskemista vakuudettomista joukkovelkakirjoista (14 % markkina-arvosta, kun vertailuarvo on 18 %) ja katetuista joukkolainoista (14 % markkina-arvosta, kun vertailuarvo on 0 %). Loput varat sijoitettiin pääasiassa rahamarkkinarahastoihin.

Vuoden 2020 lopussa ympäristöön, yhteiskuntaan ja hallintotapaan liittyvät kriteerit täyttävien joukkovelkakirjojen osuus oli 12 prosenttia.

Salkun duraatio oli vuoden 2020 lopussa 2,41 vuotta, ja EKKR:n arvopapereiden luottoluokitukset jakautuivat seuraavasti:

Suurin osa salkusta on sijoitettu likvideihin arvopapereihin ja rahamarkkinavälineisiin. Riittävä osuus (32 % salkun kokonaisarvosta) erääntyy alle 12 kuukauden kuluessa.

Salkun profiili (duraatio, luottoriski ja likviditeetti) on kalibroitu EU:n takuun kattamista EKKR-toimista aiheutuvien ennakoitujen rahavirtojen mukaisesti (esim. arvioidut EU:n takaukseen perustuvat maksut ja tulot).

3.4. Tulos

Vuositulo on laskettu aikapainotettuna, jotta salkun koko ei vaikuttaisi siihen.

Markkinaympäristössä, jolle oli ominaista terveystilanteeseen liittyvä volatilitteetti tai ennätysellisen alhainen sijoitusten tuotto, rahaston absoluuttinen tulos vuonna 2020 oli 0,734 % (ajallisesti painotettu tulos ennen kustannuksia ja palkkioita). Tämä tuotto vastaa EKKR-rahaston vuositulokselle asetettua viitearvoa (0,507 %). Sekä vertailuarvon että salkun suorituskyky vuonna 2020 johtui kuitenkin suurelta osin positiivista tuottokäyrästä. Kun otetaan huomioon historiallisen alhaiset tuotot EU:ssa, vastakkaiset käyrämuutokset (ts. tuottojen kasvu) voivat tulevina vuosina vaikuttaa kielteisesti sijoitussalkkuun.

4. TILINPITO

EKKR-takuurahastoa koskevat taloudelliset tiedot esitetään jäljempänä. EKKR-takuuta ei käytetty vuonna 2020.

4.1. EKKR-takuurahaston tilinpäätös 31. joulukuuta 2020

Takuurahaston kokonaisvarat olivat 804,12 miljoonaa euroa 31. joulukuuta 2020. Varat koostuivat sijoitussalkun myytävissä oleviksi luokitelluista arvopapereista (692,00 miljoonaa euroa) ja käteisvaroista (112,12 miljoonaa euroa).

Vuoden 2020 tuloslaskelman mukaan EKKR-takuurahaston varainhoitovuoden taloudellinen tulos oli -0,62 miljoonaa euroa. Pääasiallisena syynä tähän oli käteisvarojen ja arvopapereiden negatiivisista koroista johtuneet kulut ja palkkiot (-1,04 miljoonaa euroa), jotka kompensoituivat vain osittain arvopapereiden myynnistä ja antolainauksesta saaduilla toteutuneilla voitoilla (0,42 miljoonaa euroa). EKKR-takuurahastossa vielä vuoden 2020 lopussa olleisiin positioihin liittyvät realisoitumattomat pääomavoitot ja -tappiot näkyivät ainoastaan positioiden arvostuksessa, mutta eivät taloudellisessa tuloksessa. EKKR-takuurahaston tulokset, realisoitumattomat pääomavoitot ja -tappiot mukaan luettuina, esitetään kohdassa 3.4.

Tuloslaskelma 31. joulukuuta 2020 päättyneeltä varainhoitovuodelta

(määrät euroina, suluissa – kulut/tappiot, ei sulkuja – tulot/voitot)

	2020	2019
	euroa	euroa
Toiminnan tuotot	-	-
Toiminnan kulut	-	-
Muut toiminnan kulut	(15 000)	(15 000)
<i>Tilintarkastuspalkkiot</i>	<i>(15 000)</i>	<i>(15 000)</i>
TOIMINNAN TULOS	(15 000)	(15 000)
Rahoitustuotot	415 918	188 403
Korkotuotot seuraavista:	152 600	(54 689)
<i>Käteisvarat ja muut rahavarat</i>	-	-
<i>Myytävissä olevat varat</i>	<i>152 600</i>	<i>(54 689)</i>
<i>Muut korkotuotot</i>	-	-
Myytävissä olevien varojen realisoituneet myyntivoitot	250 985	240 839
Arvopapereiden antolainauksesta saadut tulot	12 333	2 253
Rahoituskustannukset	(1 024 364)	(448 536)
Korkomenot käteisvaroista ja muista rahavaroista	(197 065)	(404 272)
Myytävissä olevien varojen realisoituneet myyntitappiot	(727 658)	(15)
Säilytyspalkkiot ja muut rahoituskulut	(99 641)	(44 249)
RAHOITUSTOIMINNAN TULOS	(608 446)	(260 133)
VARAINHOITOVUODEN TALOUDELLINEN TULOS	(623 446)	(275 133)

Tase 31. joulukuuta 2020

(määrät euroina, suluissa – kulut/tappiot, ei salkkuja – tulot/voitot)

VARAT

	31. joulukuuta 2020	31. joulukuuta 2019
	euroa	euroa
PYSYVÄT VASTAAVAT	435 238 107	348 061 980
Myytavissä olevat rahoitusvarat	435 238 107	348 061 980
VAIHTUVAT VASTAAVAT	368 878 530	251 527 281
Myytavissä olevat rahoitusvarat	256 757 770	246 643 539
Saamiset (eli arvopaperien antolainauksesta perittävät palkkiot)	2 197	1 595
Käteisvarat ja muut rahavarat	112 118 563	4 882 147
<i>Käyttötilit</i>	<i>112 166 318</i>	<i>4 885 215</i>
<i>Käteisvaroista ja muista rahavaroista kertyneet korot</i>	<i>(47 755)</i>	<i>(3 068)</i>
VARAT YHTEENSÄ	804 116 637	599 589 261

NETTOVARAT JA -VELAT

	31. joulukuuta 2020	31. joulukuuta 2019
	euroa	euroa
NETTOVARAT	804 091 888	599 567 587
Rahoitusosuus EU:n talousarviosta	798 968 935	600 100 000
Käyvän arvon rahasto	6 090 099	(188 713)
Kertyneet voittovarot	(343 700)	(68 567)
Varainhoitovuoden taloudellinen tulos	(623 446)	(275 133)
LYHYTAIKAISET VELAT	24 749	21 674
Muut velat	24 749	21 674
NETTOVARAT JA -VELAT YHTEENSÄ	804 116 637	599 589 261

4.2. Takuurahaston rahoittaminen

EKKR-takuurahastoa rahoitetaan unionin yleisestä talousarviosta ja Euroopan kehitysrahastosta (EKR). Vuosien 2014–2020 monivuotisessa rahoituskehyksessä EKKR-takuurahaston rahoituslähteitä ovat muun muassa seuraavat: 400 000 000 euroa EKR:n yleisestä varauksesta ja 350 000 000 euroa unionin yleisestä talousarviosta. EKKR-takuurahastoa voidaan rahoittaa myös jäsenvaltioiden ja muiden rahoittajien vapaaehtoisilla rahoitusosuuksilla, sijoitettujen varojen tuotoilla, tuloilla ja takaisinmaksun laiminlyönteiltä velallisilta perityillä määrillä. Viro, Tšekki, Tanska sekä Bill ja Melinda Gates -säätiö antoivat yhteensä 49 miljoonaa euroa lisärahoitusta².

Takuurahasto perustettiin vuonna 2018. Unionin lähteistä (sekä EU:n yleisestä talousarviosta että EKR:stä) takuurahastoon saadut maksut, joihin on lisätty vapaaehtoiset rahoitusosuudet,

² Viro: 100 000 euroa; Tšekki: 300 000 euroa; Tanska 9,4 miljoonaa euroa; Bill ja Melinda Gates -säätiö: 39,2 miljoonaa euroa (50 miljoonaa Yhdysvaltain dollaria)

olivat 31. joulukuuta 2020 mennessä yhteensä 799 miljoonaa euroa. Vuoden 2020 loppuun mennessä EKKR-takuuta ei ollut käytetty.

5. ARVIO TAVOITESUMMAN RIITTÄVYYDESTÄ JA EKKR-TAKUURAHASTON VAROJEN MÄÄRÄSTÄ

EKKR-asetuksessa asetetaan EKKR-takuurahaston tavoitesummaksi 50 prosenttia kaikista EKKR-takuuvelvoitteista, jotka katetaan unionin yleisestä talousarviosta. Jäsenvaltioiden tai muiden rahoittajien vapaaehtoiset lisärahoitusosuudet otetaan varauksissa huomioon 100 prosenttisesti. EKKR-takuun nettovarot ovat tällä hetkellä 804 miljoonaa euroa.

Kymmenen rahoituslaitoksen kanssa oli 31. joulukuuta 2020 mennessä tehty yhteensä 18 EKKR-takuusopimusta, joiden arvo oli 1 549 miljoonaa euroa. Tämä ylitti alkuperäisen EKKR-takuuvalmiuden vapaaehtoisten lisärahoitusosuuksien vuoksi. EKKR:n tavoitteena on paikata markkinoiden toimintapuutteita, korjata optimaalista heikompia investointitilanteita ja edistää yksityiseltä sektorilta saatavaa rahoitusta. Covid-19-viruksen levitessä ympäri maailmaa komissio päätti käyttää EKKR-takausta vuoden 2020 aikana välineenä, jolla autetaan kumppanimaita selviytymään kriisistä. Tämä tarkoitti sitä, että EKKR-takuun oli mukauduttava nopeasti maailmanlaajuisen pandemian aiheuttamiin taloudellisiin tarpeisiin keskittymällä mikro- ja pk-yrityksiin, paikallisvaluuttaan perustuvaan rahoitukseen ja terveydenhuoltoalan tukeen. Aiemmin allekirjoitettuja mikro- ja pk-yritysten rahoitussopimuksia täydennettiin, ja uusia sopimuksia neuvoteltiin ja allekirjoitettiin. Erityisen merkittävä muutos oli uusi sopimus 400 miljoonan euron rahoituksesta covid-19-rokotteiden jakeluun kumppanimaille.

EKKR-takuun ja siihen liittyvän takuurahaston hallinnoijana komission vastuulla on varmistaa likviditeettipuskurin vaaditun tason säilyminen. Komissiota tukee takausten teknistä arviointia käsittelevä ryhmä (G-TAG), joka koostuu useiden eurooppalaisten rahoituslaitosten luottoriskiasiantuntijoista. G-TAG:n tehtävänä on tarjota riippumatonta ja puolueetonta teknistä asiantuntemusta pankkitoimintaan liittyvissä asioissa, mikä kattaa myös riskien seurannan takuun saaneiden hankkeiden toteutuksen aikana.

Kuten G-TAG joulukuun 2020 tietojen perusteella arvioi tammikuussa 2021 antamassaan lausunnossa, todennäköisyys EKKR-rahaston ehtymisestä sen koko elinkaaren aikana (arviolta noin 19 vuotta), kun oletetaan, että keskimääräinen hintatuki on 75 prosenttia, jää selvästi alle EKKR:n riskisietorajan, joka on 10 prosenttia keskimääräisessä skenaariossa. Tämä pätee myös keskimääräiseen skenaarioon, jossa oletuksena on 100 prosentin tuki, ja se vastaa EKKR-takuuriskiohjeissa asetettuja rajoja. EKKR:n riskisietoraja kuitenkin ylittyy suuririskisessä skenaariossa, jossa oletetaan, että vakuuspalkkiohyvitykset ovat 75 tai 100 prosenttia. Todennäköisyys EKKR-rahaston ehtymisestä yhden vuoden aikajänteellä on alle 0,02 prosenttia olettaen, että vakuuspalkkiohyvitykset ovat 75 tai 100 prosenttia.